

**MONITOR ECONOMISCHE EFFECTEN VAN DE
STIMULERINGSMAATREGEL FILMPRODUCTIE IN
NEDERLAND**

Juli 2014 – December 2016

INTRODUCTIE

Het Kabinet heeft door de introductie van de Stimuleringsmaatregel Filmproductie in Nederland (of “*Netherlands Film Production Incentive*”) jaarlijks € 20 miljoen voor de Nederlandse filmsector gereserveerd voor het beheer en de uitvoering van de regeling in de vorm van een financiële bijdrage (“*cash rebate*”). Aan de veelal internationale (co)producties zijn in de periode juli 2014 - december 2016 financiële bijdragen verstrekt voor in totaal € 41,6 miljoen, waardoor bijna € 199 miljoen in de Nederlandse filmindustrie wordt besteed.

De Stimuleringsmaatregel heeft als doel Nederland als film- en productielocatie duurzaam op de kaart te zetten en de internationale concurrentiepositie van de Nederlandse filmindustrie met haar professionals te versterken. Dankzij de instelling van de Stimuleringsmaatregel wordt Nederland als productielocatie aantrekkelijk voor zowel internationale filmproducties, als voor nationale producties in verschillende categorieën (speelfilm, lange documentaire, lange animatiefilm) en van verschillende genres (arthouse, crossover en mainstream). Door de beschikbare extra middelen, het internationale netwerk en de gecreëerde werkgelegenheid zal naar verwachting blijvend worden geïnvesteerd in (post)productieondernemingen en in de branche werkzame ZZP-ers, waardoor er ruimte is om talent te ontwikkelen, te innoveren en te kunnen voldoen aan de (technische) kwaliteitsnormen van de 21ste eeuw.

DOELSTELLING RAPPORT

De Monitor Economische Effecten van de Stimuleringsmaatregel Filmproductie in Nederland beschrijft de (in)directe economische effecten van de regeling:

- De (stimulering van) bestedingen in de Nederlandse filmindustrie;
- De ontwikkeling van het ondernemersvertrouwen van de Nederlandse ondernemers in de filmproductiesector;
- De impact van de maatregel op werkgelegenheid en bedrijvigheid in de filmproductiesector.

De Monitor wordt jaarlijks in opdracht van het Filmfonds uitgevoerd en de uitkomsten zullen worden betrokken in de evaluatie van de Stimuleringsmaatregel door een door het Filmfonds in te stellen evaluatiecomité, binnen 4 jaar na introductie van de regeling.

OPZET RAPPORT

- Dit rapport beschrijft de gehele periode van juli 2014 tot en met december 2016 dat de Stimuleringsmaatregel van kracht is, waardoor het niet in samenhang met het vorige gepubliceerde rapport uit 2016, over de periode juli 2014 tot en met december 2015, hoeft te worden gelezen.
- In hoofdstuk 1 worden de 181 op grond van de Stimuleringsmaatregel beschikte bijdragen aan projecten in de periode juli 2014 tot en met december 2016 beschreven. Er zijn in de periode van juli 2014 tot en met december 2016 19 bijdragen, met een totaalbedrag van € 5,4 miljoen na de beschikking teruggetrokken en deze worden in dit rapport buiten beschouwing gelaten. De gegevens zijn ter beschikking gesteld door het Filmfonds en uitgesplitst naar jaar, het deelreglement en de soort productie.
- Hoofdstuk 2 beschrijft de belangrijkste uitkomsten van de Conjunctuurenquête Nederlandse Filmsector over 2016, die in december 2016 is afgenomen. De Conjunctuurenquête brengt één keer per jaar de belangrijkste economische ontwikkelingen en verwachtingen van ondernemers in de Nederlandse filmsector in kaart, uitgesplitst naar bedrijfsgrootte. De opzet van de Conjunctuurenquête Nederlandse Filmsector is gebaseerd op Coen | Conjunctuurenquête Nederland, een samenwerking tussen het CBS, de Kamer van Koophandel, EIB, MKB-Nederland en VNO-NCW, dat vierjaarlijks het ondernemersvertrouwen van Nederland in kaart brengt.

CONCLUSIE MONITOR ECONOMISCHE EFFECTEN VAN DE
STIMULERINGSMAATREGEL FILMPRODUCTIE IN NEDERLAND (“*Netherlands
Film Production Incentive*”)

juli 2014 – december 2016

**DE STIMULERING VAN DE BESTEDINGEN IN DE NEDERLANDSE FILMINDUSTRIE WORDT
DOOR DE STIMULERINGSMAATREGEL ALS VOLGT BEREIKT:**

- In totaal hebben 181 filmprojecten tussen juli 2014 en december 2016 een bijdrage ontvangen van de *Netherlands Film Production Incentive* (“Stimuleringsmaatregel Filmproductie in Nederland”).
- Van de beschikbare € 58,2 miljoen euro is in totaal € 41,6 miljoen toegekend (71%).
- Door de maatregel wordt € 198,8 miljoen euro aan productie uitgaven via de filmproducties in Nederland besteed, waarvan € 145,1 miljoen direct gerelateerd is aan de Stimuleringsmaatregel.
- Door de Stimuleringsmaatregel wordt door de aanvragende producenten van elke toegekende euro gemiddeld € 4,77 aan productie-uitgaven in Nederland besteed.
- Van de 181 filmprojecten zijn in totaal 70 100% Nederlands gefinancierde projecten (39%) en 111 internationale (co)producties (61%), die door 72 verschillende aanvragers zijn ingediend.
- Door de introductie van de Stimuleringsmaatregel wordt er significant meer in de Nederlandse filmindustrie besteed, aangezien meer dan 60% van de gehonoreerde projecten (sterk) internationaal zijn opgezet en de betrokken producenten zonder de Stimuleringsmaatregel naar verwachting niet in deze mate in Nederland zouden hebben geproduceerd.
- Het aandeel minoritair Nederlandse (co)producties stijgt jaarlijks (van 10% in 2014 en 2015 naar 26% in 2016), wat erop duidt dat internationaal werkende producenten Nederland als productieland beginnen te ontdekken.

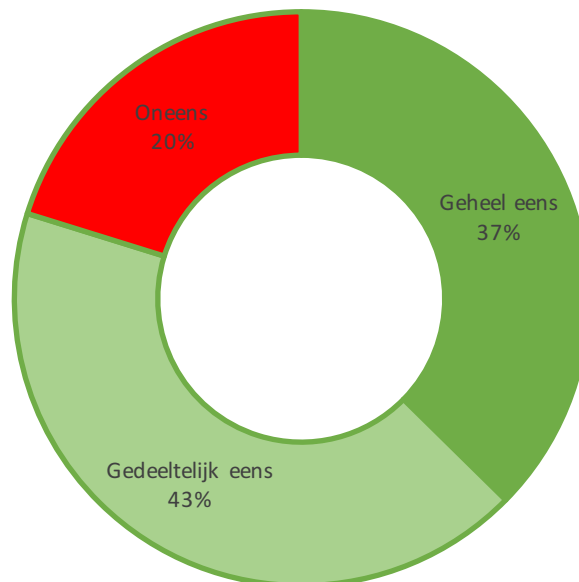
**DE ONTWIKKELING VAN HET ONDERNEMERSVERTROUWEN, DE WERKGELEGENHEID EN
DE BEDRIJVIGHEID VAN DE NEDERLANDSE ONDERNEMERS IN DE
FILMPRODUCTIESECTOR IS POSITIEF:**

- Het onderzoek is uitgevoerd onder ondernemingen en ZZP-ers.
- Het aantal ondernemingen in de sector is sinds 2014 licht gestegen (+2,2%) terwijl het aantal werknemers sterk (+26%) is toegenomen. De verwachting van de respondenten is dat de werkgelegenheid in de sector verder toeneemt, maar dat de stijging zich niet in dezelfde mate als de afgelopen twee jaar zal doorzetten. De positie van de ZZP-er in de sector is in het algemeen minder goed dan de positie van de ondernemingen.
- De respondenten zijn positief over de ontwikkeling van het niveau van (internationale) bedrijvigheid. Ondernemingen zijn sterk optimistisch over de ontwikkeling van de internationale bedrijvigheid, omzet, werkgelegenheid en het investeringsniveau.

- De respondenten verwachten dat de winstgevendheid en het investeringsniveau in de sector in 2017 verder zal stijgen. Ondernemingen zijn met name verantwoordelijk voor de positieve ontwikkeling van winstgevendheid en investeringen in de sector.
- Het aantal respondenten dat tevreden is over de ontwikkeling van het economische klimaat waarin zij acteren is groter dan het aantal respondenten dat negatief is.
- Ondernemingen zijn zeer positief over de (internationale) concurrentiepositie, het niveau van de (internationale) projectomvang en het prijsniveau, maar hebben problemen om goede arbeidskrachten aan te trekken. ZZP-ers zijn minder positief over hun positie dan de ondernemingen, met name ten aanzien van het aantal projecten dat zij onderhanden hebben, hetgeen duidt op een sterke concurrentie tussen ZZP-ers in de project-gedreven filmindustrie.
- Bijna alle respondenten zijn somber over de financieringsmogelijkheden (bancaire financiering en eigen vermogen) van de onderneming in de filmsector.

DE RESPONDENTEN ZIJN OVERWEGEND POSITIEF OVER DE WERKING VAN DE REGELING EN HEBBEN SUGGESTIES OM DE EFFECTIVITEIT VERDER TE VERBETEREN:

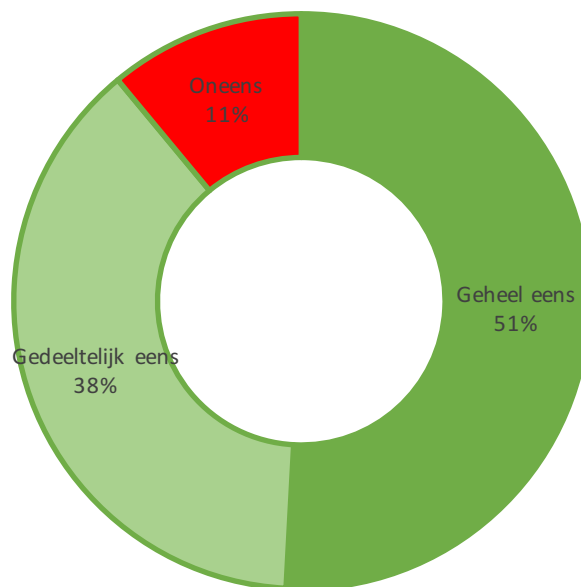
- 80% is tevreden over de werking van de regeling:

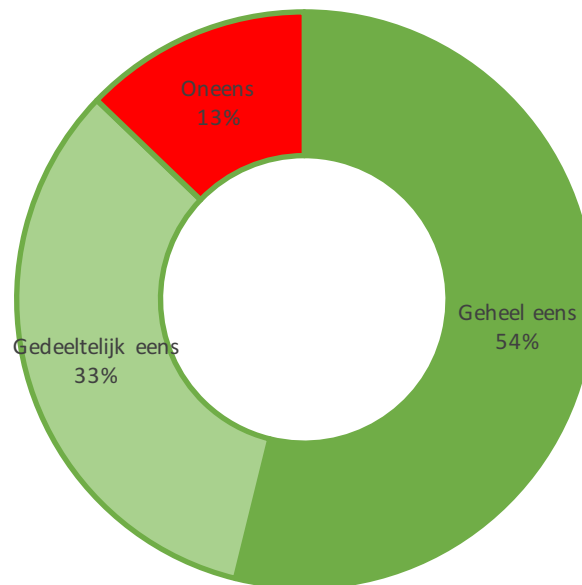
- De Stimuleringsmaatregel Filmproductie in Nederland is ingevoerd om twee samenhangende hoofddoelstellingen te dienen:
 - Bevordering van een gezond filmproductieklimaat in Nederland;
 - Versterking van de internationale concurrentiepositie van de Nederlandse filmindustrie;

In het verlengde van deze hoofddoelstellingen beoogt de regeling door de verhoging van de productieactiviteit en de versterking van de internationale positie:

- Ontplooiing van filmtalent in Nederland te bevorderen;
 - Diversiteit, kwaliteit en verspreiding van filmproducties te stimuleren.
- 89% vindt dat de regeling bijdraagt aan de hoofddoelstelling; de bevordering van een gezond filmproductieklimaat in Nederland.

- 87% vindt dat de regeling bijdraagt aan de hoofddoelstelling; de versterking van de internationale concurrentiepositie van de Nederlandse filmindustrie:

VERBETERSUGGESTIES: VERBREIDING, VERGROTING AANTREKKELIJKHEID EN VERSOEPELING

De respondenten hebben de volgende suggesties om de regeling te verbeteren.

- Verbreding van de regeling door andere projecten dan film in aanmerking te laten komen (bijv. high end drama- documentaire- en animatieseries): 63,1%
- Verbeteren van de Nederlandse concurrentiepositie in Europa door de bijdrage van de regeling aan Nederlandse bestedingen te verhogen en/of de maximale bijdrage van € 1 miljoen per aanvraag te verhogen: 50,8%
- Versoepelen van de procedure en het verlagen van de minimale eisen, door bijvoorbeeld het puntensysteem te veranderen en het minimumbudget te verlagen: 27,9%
- Het maximum per aanvrager van € 2 miljoen per jaar te verhogen: 27,0%

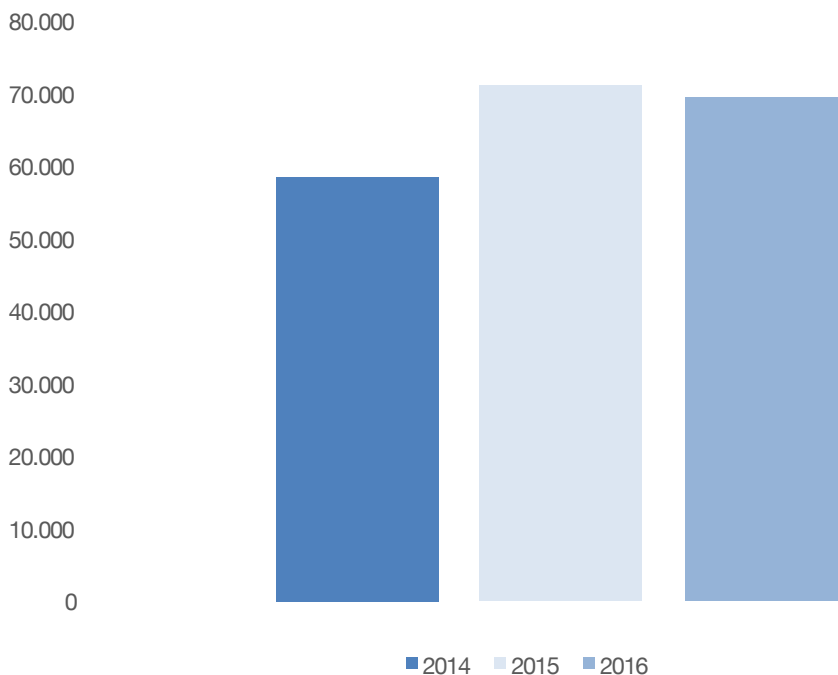
I. RESULTATEN STIMULERINGSMAATREGEL FILMPRODUCTIE IN NEDERLAND juli 2014 – december 2016

Dit hoofdstuk presenteert de verschillende dwarsdoorsneden over de *beschikte* aanvragen tussen juli 2014 en december 2016, uitgesplitst naar jaar, het deelreglement en de soort productie.

A. RESULTAAT PER JAAR

- Er zijn tussen juli 2014 en december 2016 181 aanvragen gehonoreerd in elf verschillende aanvraagronde. Dit betroffen 111 internationale (co)producties en 70 100% Nederlands gefinancierde producties.
- In totaal is € 41,6 miljoen (71%) van de € 58,2 miljoen die beschikbaar was tussen juli 2014 en december 2016 toegekend. Het totaal aan verwachte bestedingen in Nederland daalt in 2016 licht ten opzichte van 2015 (- 2,4%).
- In 2014 ontvingen 45 projecten een financiële bijdrage van in totaal ruim € 11,5 miljoen, in 2015 bedroeg dit aantal 73 projecten voor ruim € 14,5 miljoen en in 2016 waren het 63 projecten voor circa € 15,5 miljoen.
- Ultimo 2016 zijn 73 producties van de 181 projecten in première gegaan.

Grafiek 1.1: Totale bestedingen in Nederland per jaar

Bron: Filmfonds (cijfers * € 1.000)

- In 2015 is één majoritaire coproductie en in 2016 zijn vier minoritaire (co)producties met een productiebudget boven € 10 miljoen beschikt. Van de totale productiekosten van deze projecten ter hoogte van € 196 miljoen wordt € 15,8 miljoen in Nederland besteed, waarvan verreweg het meeste (81%) aan productie uitgaven en de rest aan post-productie en overige werkzaamheden. De relatief grote budgetomvang van deze vier projecten is de oorzaak van de daling van het percentage bestedingen in Nederland in 2016 in relatie tot het productiebudget, zoals hieronder in de tabel is aangegeven.

Tabel 1.2: Samenvatting beschikkingen per jaar

	Aantal	Totale begroting	Beschikking	Bestedingen in Nederland	Kwalificerende kosten	Percentage bestedingen in Nederland	Multiplier
2014	45	107.182	11.589	58.471	39.983	54,6%	5,05
2015	73	129.989	14.650	71.013	51.759	54,6%	4,85
2016	63	278.048	15.402	69.306	53.374	24,9%	4,50
Totaal	181	515.219	41.642	198.789	145.116	38,6%	4,77

Bron: Filmfonds (cijfers * € 1.000)

B. RESULTAAT NAAR DEELREGLEMENT

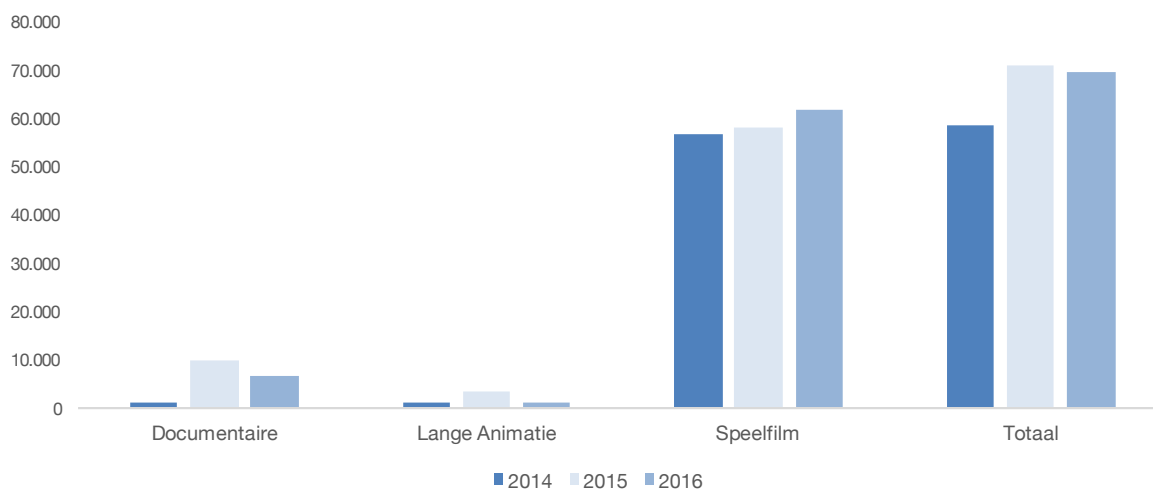
- Van de 181 toegekende aanvragen zijn 46 aanvragen gehonoreerd onder het deelreglement Documentaire met een totale begroting van € 23,7 miljoen. Hiervoor is € 3,4 miljoen ter beschikking gesteld en wordt € 17,4 miljoen in Nederland besteed. De bestedingen in Nederland zijn vanaf 2014 verzesvoudigd naar € 6,5 miljoen in 2016.
- Van de 181 toegekende aanvragen zijn 4 aanvragen gehonoreerd onder het deelreglement Lange Animatie met een totale begroting van € 12,5 miljoen. Hiervoor is € 1,4 miljoen ter beschikking gesteld en wordt € 5,4 miljoen in Nederland besteed. De bestedingen in Nederland zijn gemiddeld € 1,8 miljoen per jaar.
- Van de 181 toegekende aanvragen zijn 131 aanvragen gehonoreerd onder het deelreglement Speelfilm met een totale begroting van € 479 miljoen. Hiervoor is € 37 miljoen ter beschikking gesteld en wordt € 176 miljoen in Nederland besteed. De bestedingen in Nederland zijn vanaf 2014 met 9% gegroeid naar € 62 miljoen in 2016.

Tabel 1.3: Samenvatting beschikkingen per deelreglement

	Aantal	Totale begroting	Beschikking	Bestedingen in Nederland	Kwalificeren de kosten	Percentage bestedingen in Nederland	Multiplier
Documentaire	46	23.697	3.340	17.384	11.329	73,4%	5,20
Lange Animatie	4	12.487	1.376	5.437	4.666	43,5%	3,95
Speelfilm	131	479.035	36.926	175.968	129.121	36,7%	4,77
Totaal	181	515.219	41.642	198.789	145.116	38,6%	4,77

Bron: Filmfonds (cijfers * € 1.000)

Grafiek 1.4: Bestedingen in Nederland naar deelreglement

Bron: Filmfonds (cijfers * € 1.000)

C. RESULTAAT NAAR SOORT PRODUCTIE

- Van de 181 toegekende aanvragen worden 70 aanvragen geïnclassificeerd als 100% Nederlands gefinancierde productie met een totaal aan productiekosten van € 82,2 miljoen. Hiervoor is € 17,8 miljoen ter beschikking gesteld en wordt € 79 miljoen in Nederland besteed (96,1%).
- Van de 181 toegekende aanvragen worden 111 aanvragen geïnclassificeerd als internationale (co)productie met een totaal aan productiekosten van € 433 miljoen. Hiervoor is € 23,8 miljoen ter beschikking gesteld en wordt € 119,8 miljoen in Nederland besteed (28% van de totale begroting).
- Het totaal aan productiekosten van de majoritair Nederlandse (co)producties bedraagt € 147,3 miljoen. Hiervoor is € 17,2 miljoen ter beschikking gesteld en wordt € 89,3 miljoen in Nederland besteed.
- Het totaal aan productiekosten van de minoritair Nederlandse (co)producties bedraagt € 285,7 miljoen. Hiervoor is € 6,6 miljoen ter beschikking gesteld en wordt € 30,5 miljoen in Nederland besteed.

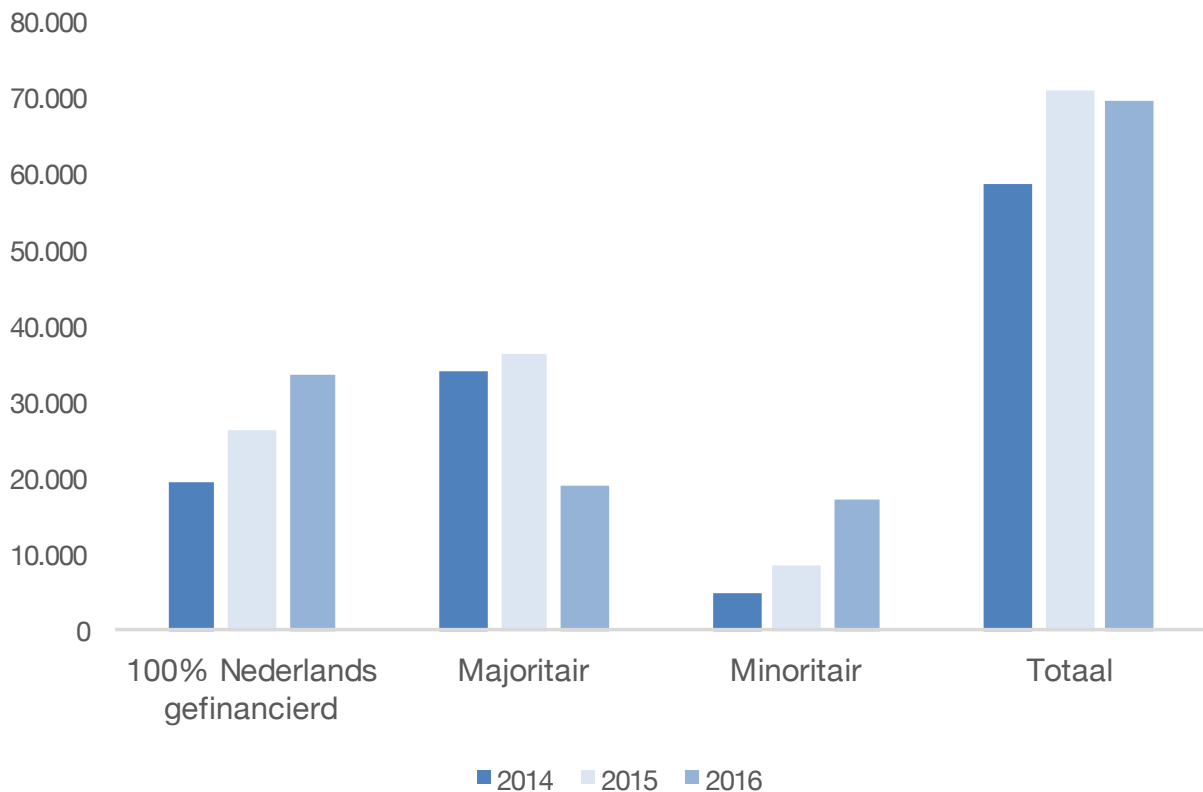
Tabel 1.5: Samenvatting beschikkingen per soort productie

	Aantal	Totale begroting	Beschikking	Bestedingen in Nederland	Kwalificeren de kosten	Percentage bestedingen in Nederland	Multiplier
100% Nederlands gefinancierd	70	82.256	17.814	79.025	60.871	96,1%	4,44
Majoritaire (co)productie	65	147.255	17.231	89.296	58.659	60,6%	5,18
Minoritaire (co)productie	46	285.708	6.597	30.468	25.586	10,7%	4,62
Totaal	181	515.219	41.642	198.789	145.116	38,6%	4,77

- De totale bestedingen van 100% Nederlands gefinancierde producties in Nederland stijgen van € 19,6 miljoen in 2014 naar € 33,3 miljoen in 2016. Het aantal 100% Nederlands gefinancierde producties stijgt van 13 producties in 2014 naar 30 producties in 2016.
- De totale bestedingen van internationale (co)producties in Nederland dalen van € 39 miljoen in 2014 naar € 36 miljoen in 2016.
 - De bestedingen van majoritaire (co)producties in Nederland daalt van € 34 miljoen in 2014 naar € 19 miljoen in 2016. Het aantal majoritair Nederlandse (co)producties daalt van 22 in 2014 naar 15 in 2016.
 - De bestedingen van minoritaire producties in Nederland stijgt van € 5 miljoen in 2014 naar € 17 miljoen in 2016. Het aantal minoritaire (co)producties stijgt van 10 in 2014 naar 18 in 2016.

Bovenstaande cijfers geven aan dat sinds de start van Production Incentive minder Nederlandse producties genoodzaakt waren op zoek te gaan naar financiering in het buitenland en tevens dat het aantal minoritaire Nederlandse projecten dat een deel van de productie in Nederland uitvoert sterk is toegenomen.

Grafiek 1.6: Bestedingen in Nederland naar soort productie

D. BESTEDINGEN

Van het productievolume van alle projecten die een uitvoeringsovereenkomst hebben getekend tussen juli 2014 en december 2016 (in totaal 146 projecten) wordt € 146,3 miljoen (36,6%) van in totaal € 449 miljoen besteed in Nederland en de rest in de volgende landen:

Tabel 1.7: Bestedingen productiebudget per land per soort productie

Soort	Nederland	België	Frankrijk	Noorwegen	Denemarken	Oostenrijk	Hongarijë	Ierland	Luxemburg	Duitsland	Overig (o.a. USA)
100% Nederlands	98%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	1%
Majoritair	62%	18%	0%	1%	1%	0%	2%	1%	2%	5%	8%
Minoritair	11%	8%	5%	1%	1%	1%	1%	2%	2%	1%	67%

- De totale productiekosten van 100% Nederlands gefinancierde producties worden nagenoeg volledig in Nederland besteed c.q. aan Nederlands belastingplichtigen, met uitzondering van researchkosten of kosten gerelateerd aan noodzakelijke opnames in het buitenland (bijvoorbeeld bij documentaires).
- Het totale productiebudget van majoritaire Nederlandse (co)producties wordt met name in Nederland en België besteed.
- Het totale productiebudget van minoritair Nederlandse (co)producties wordt met name in Nederland en België, Frankrijk en buiten Europa besteed. Het beeld in onderstaande grafiek wordt sterk beïnvloed door de eerder genoemde projecten met een totaal productiebudget van meer dan € 10 miljoen.

Tabel 1.8 Aantal samenwerkingen per (co)productieland juli 2014 – december 2016

Land	Aantal
België	53
Duitsland	14
Frankrijk	10
UK	9
Denemarken	8
Zweden	7
USA	5
Noorwegen	5
Luxemburg	5
Oostenrijk	4
Ierland	4
Italië	4
Canada	3
Kroatië	3
Spanje	3
Mexico	3
Overig	27

Bron: Filmfonds

NB. Een project kan in meerdere landen worden gefinancierd, waardoor het aantal (co)productielanden hoger is dan het aantal projecten

II. CONJUNCTUURENQUÊTE NEDERLANDSE FILMSECTOR 2016

Dit hoofdstuk beschrijft de belangrijkste uitkomsten van de Conjunctuurenquête Nederlandse Filmsector over 2016. De Conjunctuurenquête brengt één keer per jaar de belangrijkste economische ontwikkelingen en verwachtingen van ondernemers in de Nederlandse filmsector in kaart, uitgesplitst naar bedrijfsgrootte.

De opzet van de Conjunctuurenquête Nederlandse Filmsector is gebaseerd op Coen | Conjunctuurenquête Nederland, een samenwerking tussen het CBS, de Kamer van Koophandel, EIB, MKB-Nederland en VNO-NCW, dat vierjaarlijks het ondernemersvertrouwen van Nederland in kaart brengt.

MEDEWERKING FILMSECTOR

Het onderzoek is uitgevoerd met de medewerking van:

- Filmproducenten Nederland (FPN)
- Documentaire Producenten Nederland (DPN)
- Vereniging voor Nederlandse Animatie Producenten (VNAP/ vanaf 2017 ApN)
- Dutch Directors Guild (DDG)
- Netherlands Society of Cinematographers (NSC)
- De Nederlandse Associatie van Locatiescouts en-managers (NAL)
- Acteursbelangen (ACT)
- Nederlandse Cinemaeditors (NCE)
- Nederlandse Beroepsvereniging van Film- en Televisiemakers (NBF)
- Assistant Directors Club (ADC)
- FNV Kiem
- Vereniging Constructief Audio (VCA)
- Nederlandse Vereniging van Visual Effects Professionals (NVX)
- Aanvragers van een bijdrage in het kader van de Production Incentive 2014 - 2016

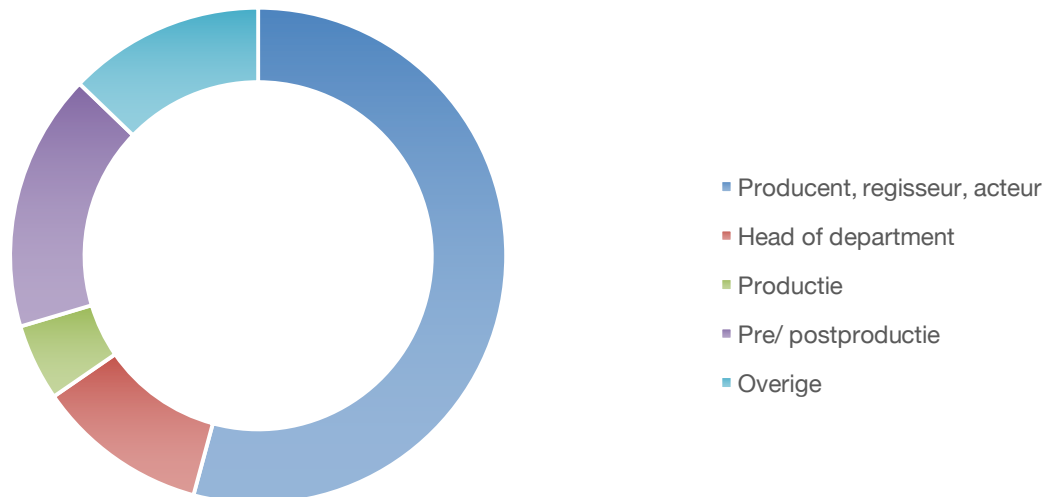
AANTAL RESPONDENTEN

In totaal hebben 179 respondenten meegewerkt aan de enquête: 103 ZZP'ers, 63 ondernemingen met minder dan 10 werknemers (< 10 werknemers) en 13 ondernemingen met 10 of meer werknemers (> 10 werknemers).

WERKZAAMHEDEN RESPONDENTEN

De respondenten zijn voor meer dan 54% werkzaam als producent, regisseur of acteur en voor 16,8% werkzaam in pre- of postproductie. Acteurs, Heads of Department en overige zijn oververtegenwoordigd in de groep ZZP-ers, waar producenten en pre- of postproductie oververtegenwoordigd zijn in de categorie ondernemingen.

Figuur 2.1 Beroepsgroepen respondenten

	Alle	ZZP	Klein	Groot
Producent, regisseur, acteur	54,2%	39,8%	81,0%	38,5%
Head of department	11,2%	18,4%	1,6%	0,0%
Productie	5,0%	4,9%	6,3%	0,0%
Pre/ postproductie	16,8%	19,4%	6,3%	46,2%
Overige	12,8%	17,5%	4,8%	15,4%

Bron: Onderzoek HCK

SALDO'S

Deze rapportage werkt met saldo's. Een saldo ontstaat door het percentage respondenten dat zijn ervaring of verwachting als negatief ziet, af te trekken van het percentage dat zijn ervaring of

verwachting als positief ziet. Indien 10 procent van de respondenten een negatief is over de ontwikkeling van de omzet en 20 procent van de respondenten positief is over deze ontwikkeling (en 70% neutraal), ontstaat een saldo van +10 procent. Het saldo geeft in één oogopslag weer of de stemming onder respondenten positief of negatief is en in welke mate. In de bijlage wordt deze methodiek nader toegelicht.

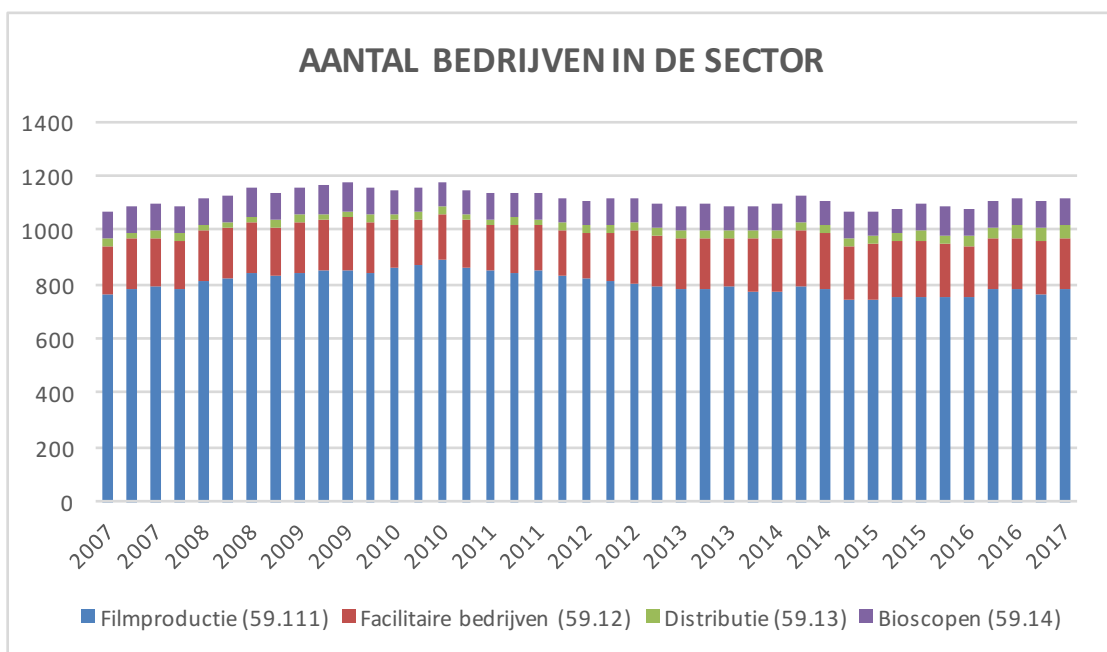
WAARNEEMPERIODE

De gegevens voor deze publicatie zijn verzameld in de maand januari 2017.

A. AANTAL ONDERNEMINGEN

Volgens het CBS zijn er ruim 1.120 Nederlandse rechtspersonen die zich (in hoofdzaak) bezighouden met productie van, toelevering aan, distributie van en vertoning van films (Figuur 4.2) en televisiewerkzaamheden. Het aantal ondernemingen is sinds begin 2014 gestegen (+ 2,2%). Zeventig procent van de rechtspersonen houdt zich bezig met filmproductie (uitgezonderd televisiefilms). Daarnaast zijn er 190 rechtspersonen die facilitaire activiteiten verzorgen, bijvoorbeeld ondertiteling, nasynchronisatie, montage, cameramensen, adviseurs, geluids-, beeld- en lichttechnici en de verhuur van geluids- en lichtapparaten. Het aantal rechtspersonen werkzaam als distributeurs (45) en bioscopen (105) is in verhouding tot het totale bedrijfsaantal bescheiden.

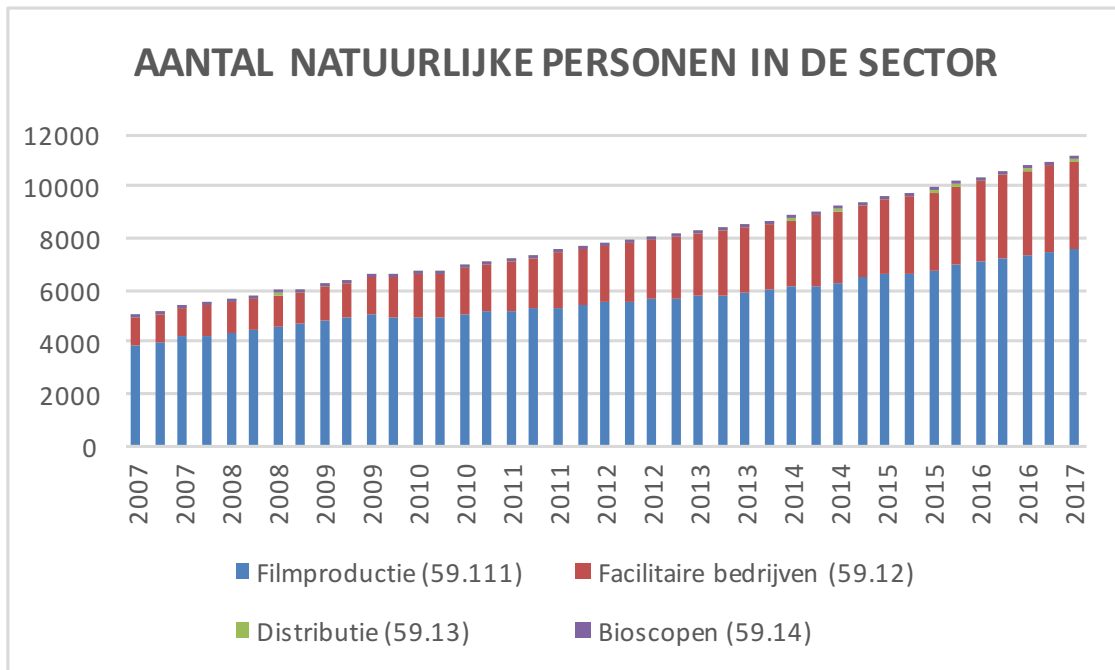
Figuur 2.2 Aantal ondernemingen in de filmsector

Het CBS classificeert de verschillende onderdelen van filmproductie conform de Standaard Bedrijfsindeling (SBI): van de productie van (59.111), toelevering aan (59.12), distributie van (59.13) en vertoning (59.14) van films en televisiewerkzaamheden.

Volgens het CBS zijn er ruim 11.055 natuurlijke personen die zich (in hoofdzaak) bezighouden met productie van, toelevering aan, distributie van en vertoning van films (Figuur 4.3). Het aantal natuurlijke personen is sinds begin 2014 sterk gestegen (+ 26%).

Figuur 2.3 Aantal natuurlijke personen (ingeschreven bij KvK) in de filmsector

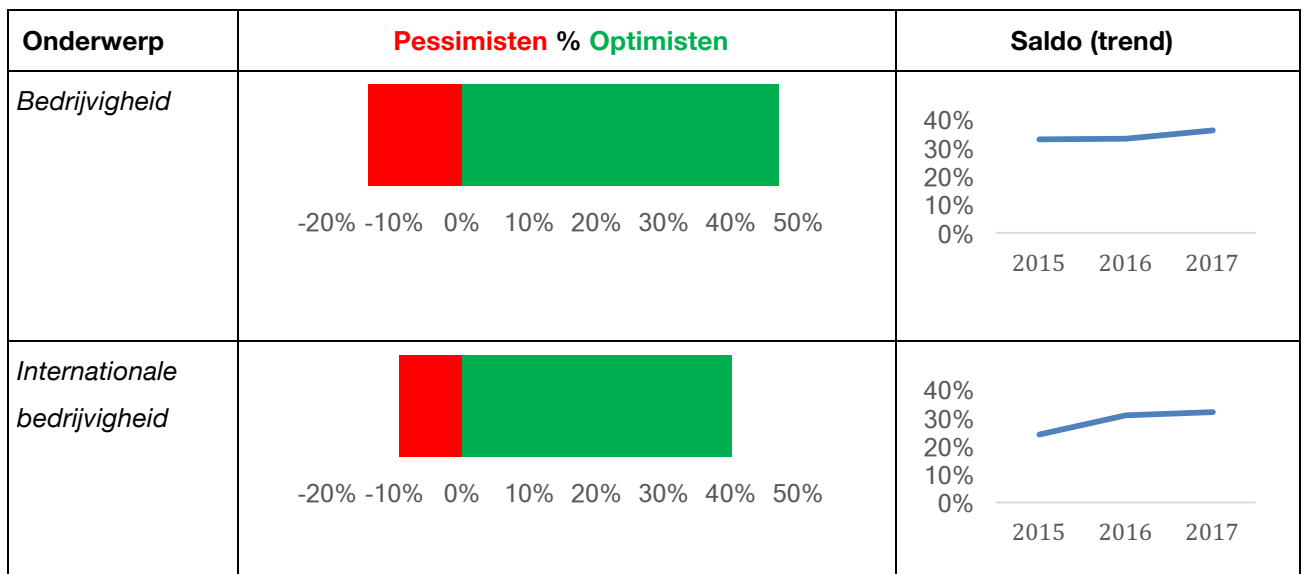

B. BEDRIJVIGHEID

De respondenten zijn positief over de ontwikkeling van het niveau van (internationale) bedrijvigheid. Ondernemingen met meer dan 10 werknemers zijn sterk positief (saldo 2016: 85%) over de ontwikkeling van de internationale bedrijvigheid.

- *Niveau van bedrijvigheid in Nederland:* Het saldo van optimisten ten opzichte van pessimisten (saldo: +33%) blijft in 2016 gelijk t.o.v. 2015. Het niveau van bedrijvigheid zal in 2017 naar verwachting verder stijgen (saldo +33%).
- *Niveau van internationale bedrijvigheid:* Het saldo van optimisten ten opzichte van pessimisten stijgt van 2015 (saldo +24%) naar 2016 (saldo +31%). Het niveau van internationale bedrijvigheid zal in 2017 naar verwachting verder stijgen (saldo +32%).

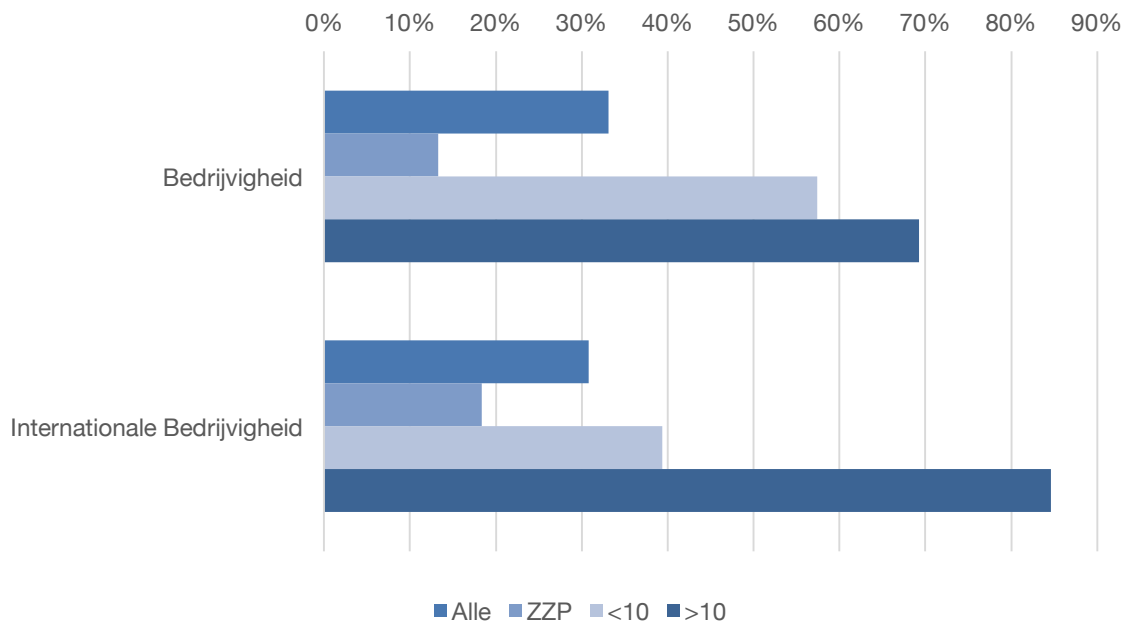
Figuur 2.4 Bedrijvigheid en Internationale bedrijvigheid

Bron: Onderzoek HCK

Er zijn grote verschillen in de enquêteresultaten tussen de respondenten uitgesplitst naar bedrijfsgrootte. De ondernemingen met meer dan 10 werkzame personen zijn over de gehele linie sterk positief over zowel 2016 en de verwachting over 2017. ZZP-ers zijn over de gehele linie minder positief dan de ondernemingen, maar ook bij de ZZP'ers is het aantal optimisten groter is dan het aantal pessimisten over alle indicatoren met uitzondering van de indicator winstgevendheid (vergelijkbaar met 2015).

Figuur 2.5 Bedrijvigheid en Internationale bedrijvigheid (2016) naar aantal werknemers

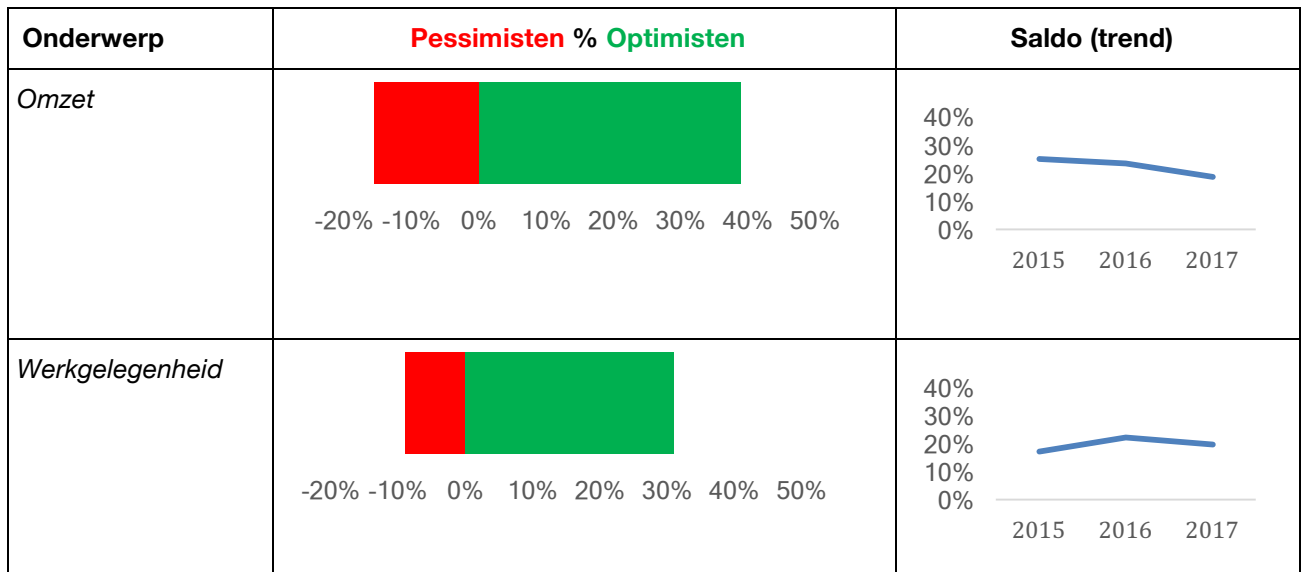

C. OMZET EN WERKGELEGENHEID

De respondenten verwachten dat de positieve ontwikkeling van omzet en werkgelegenheid in 2017 niet in dezelfde mate zal doorzetten.

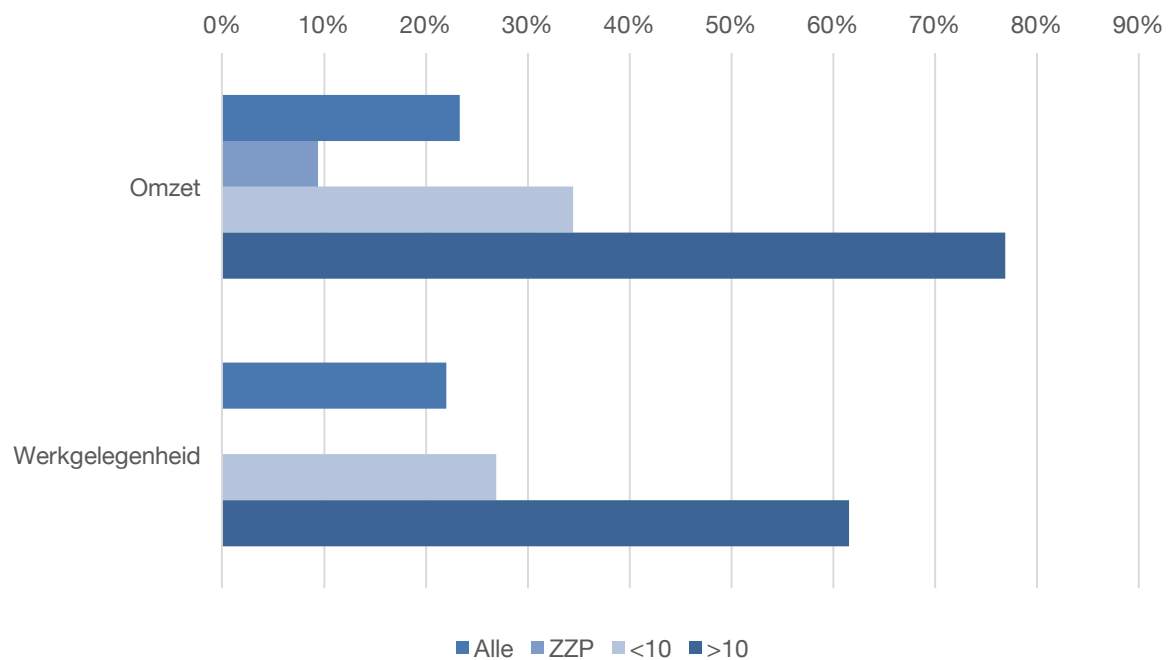
- *Niveau van omzet:* De respondenten zijn iets minder positief over de verbetering van de omzet in 2016 (saldo + 23% t.o.v. + 25% in 2015). De verwachtingen voor 2017 zijn nog steeds positief (saldo +19%) maar lager dan 2015 en 2016. De positieve ontwikkeling van de (internationale) bedrijvigheid vertaalt zich niet direct door in een evenredige omzetontwikkeling, aangezien filmprojecten een meerjarige doorlooptijd kennen.
- *Werkgelegenheid:* De respondenten zijn positief over de ontwikkeling van de werkgelegenheid (saldo +22%) in 2016 t.o.v. vorig jaar (saldo +17%), maar de relatief lagere omzetverwachting vertaalt zich ook in een afvlakkende ontwikkeling van de verwachte werkgelegenheid in de sector in 2017 (saldo + 20%).

Figuur 2.6: Omzet en werkgelegenheid

Bron: Onderzoek HCK

Figuur 2.7: Omzet en werkgelegenheid (2016) naar aantal werknemers

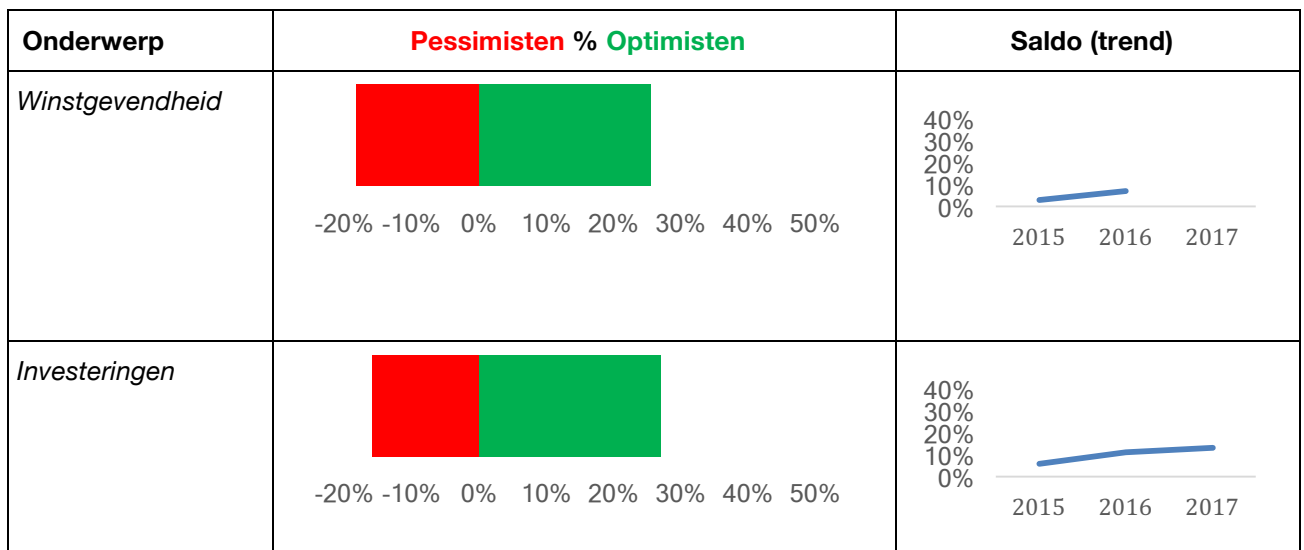
Bron: Onderzoek HCK

D. WINSTGEVENDHEID EN INVESTERINGSNIVEAU

De respondenten verwachten dat de winstgevendheid en het investeringsniveau in de sector in 2017 verder zal stijgen. Ondernemingen met meer dan 10 werknemers zijn verantwoordelijk voor de ontwikkeling van winstgevendheid (saldo: + 50%) en investeringen (saldo: + 46%).

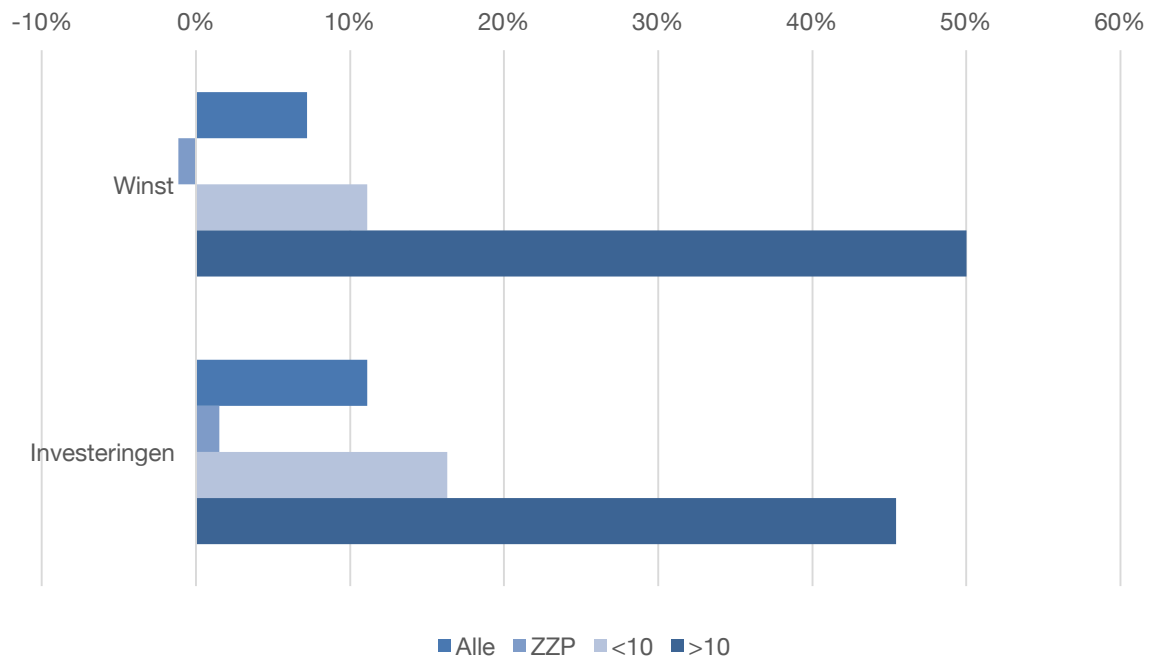
- *Winstgevendheid:* Het aandeel respondenten (saldo + 3%) dat een verbetering van de winstgevendheid ziet stijgt ten opzichte van 2015 (saldo +7%).
- *Investerings:* Het aantal respondenten dat in 2016 een verhoging verwacht van haar investeringsniveau (investerings in materiele en immateriële vaste activa) in de onderneming neemt toe (saldo: 6%) van 2015 naar 2016 (saldo: 11%). In 2017 neemt dit saldo verder toe naar 13%.

Figuur 2.8: Winstgevendheid en investeringen

Bron: Onderzoek HCK

Figuur 2.9: Verwachte winstgevendheid en investeringen naar aantal werknemers

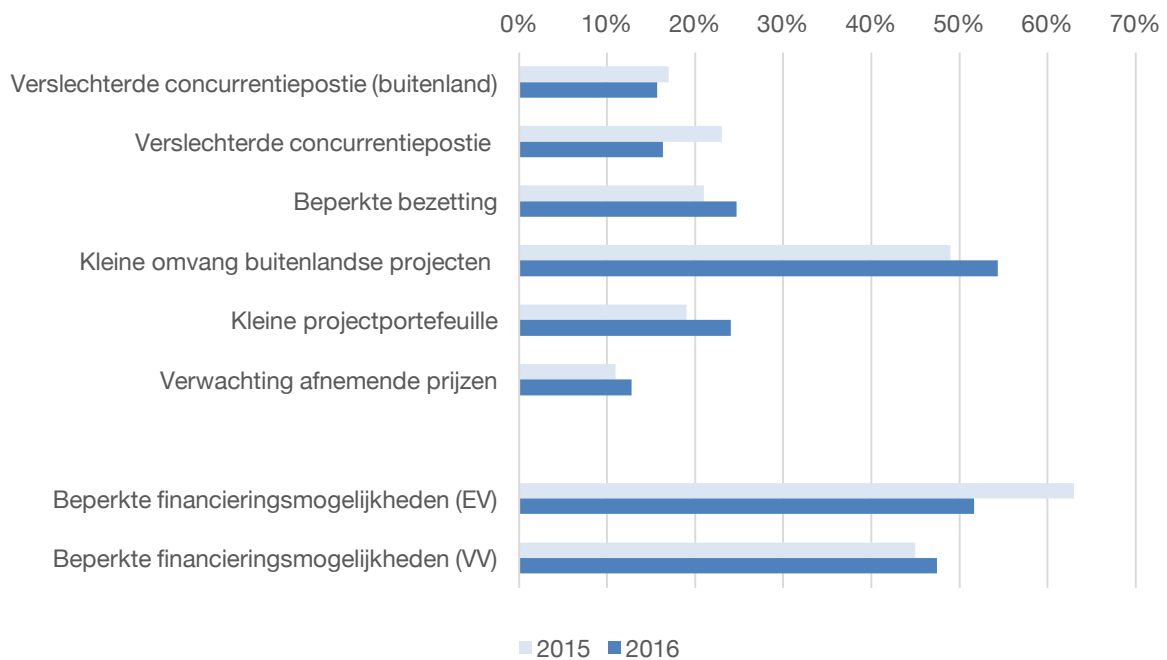
Bron: Onderzoek HCK

E. ECONOMISCH KLIMAAT

Het aantal respondenten dat tevreden is over de ontwikkeling van het economische klimaat waarin zij acteren is (veel) groter dan het aantal respondenten dat negatiever is over deze ontwikkeling.

- Ondernemingen met meer dan 10 werknemers zijn zeer positief over de (internationale) concurrentiepositie, de (internationale) projectomvang en prijsniveau.
- Het blijkt dat de ZZP-ers relatief negatiever zijn over hun positie dan de ondernemingen met meer werknemers, met name ten aanzien van het aantal projecten van ZZP-ers in het buitenland.
- Het blijft voor alle respondenten een uitdaging om de onderneming te financieren met behulp van bancair en eigen vermogen.

Figuur 2.10: Economisch klimaat

Bron: Onderzoek HCK

Bovenstaande tabel geeft het percentage pessimisten per onderwerp per bedrijfscategorie weer.

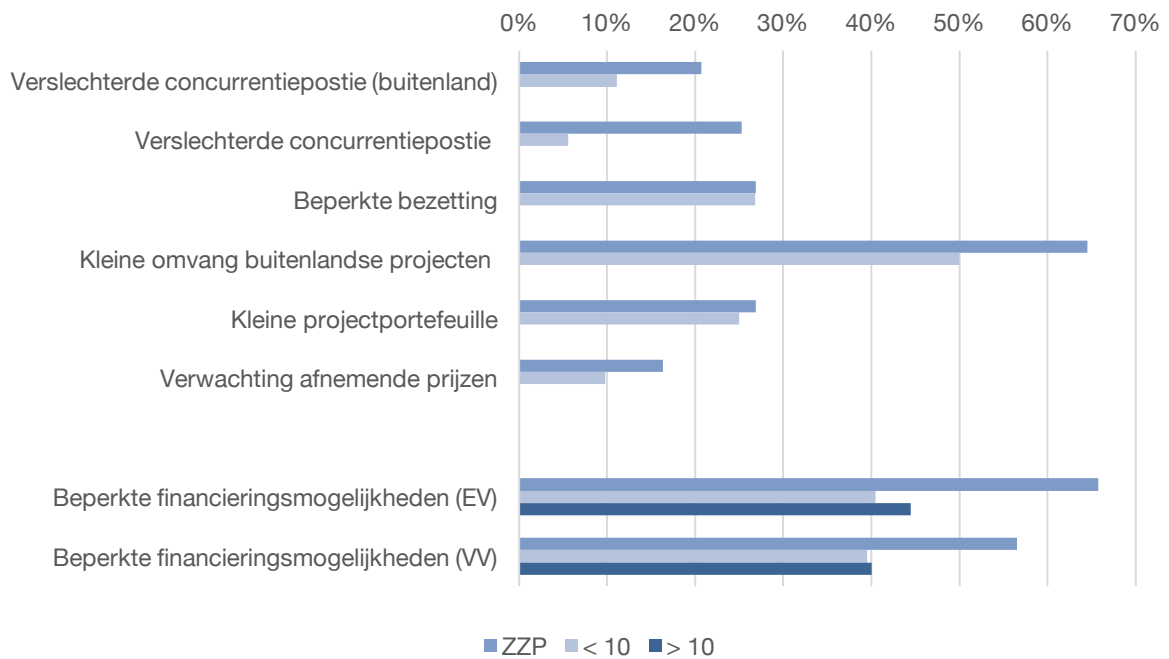
Geconcludeerd kan worden dat:

- 84% (2015: 83%) van de respondenten vindt dat zijn concurrentiepositie in het buitenland in 2016 verbeterd is of op hetzelfde niveau is gebleven.
- 83% (2015: 77%) van de respondenten vindt dat zijn concurrentiepositie in Nederland in 2016 verbeterd is of op hetzelfde niveau is gebleven.
- 75% (2015: 79%) van de respondenten vindt dat de bezettingsgraad in 2016 verbeterd is of op hetzelfde niveau is gebleven.
- 45% (2015: 51%) van de respondenten geeft aan dat het aantal internationale projecten in 2016 toegenomen is of op hetzelfde niveau is gebleven.
- 76% (2015: 81%) van de respondenten geeft aan dat het aantal projecten in 2016 gestegen is of op hetzelfde niveau is gebleven.
- 87% (2015: 89%) van de respondenten verwacht dat zijn prijzen in 2016 verbeteren of op hetzelfde niveau blijven.

Ondernemingsfinanciering

- 48% (2015: 37%) van de respondenten geeft aan dat zij mogelijkheden hebben om de onderneming met eigen vermogen te financieren.
- 52% (2015: 55%) van de respondenten geeft aan dat zij mogelijkheden hebben om de onderneming met vreemd vermogen te financieren.

Figuur 2.11: Economisch klimaat naar aantal werknemers

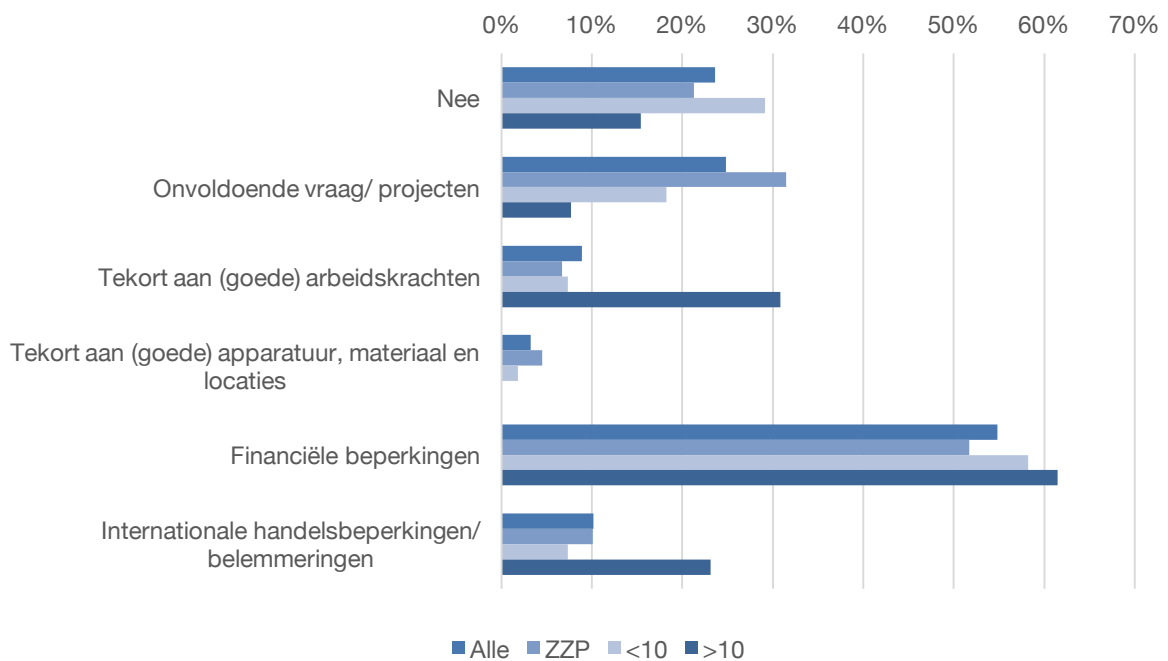

Bron: Onderzoek HCK

F. BELEMMERINGEN

De belemmeringen die de respondenten ondervinden bij het uitoefenen van hun activiteiten zijn met name financiële beperkingen (beperkte financiering voor alle respondenten), onvoldoende vraag (ZZP-ers) en een tekort aan goede arbeidskrachten (voor ondernemingen). 24% (2015: 31%) van de respondenten ondervindt geen belemmeringen.

Figuur 2.12: Belemmeringen

Bron: Onderzoek HCK

Maart 2017

Het Creatief Kapitaal

info@hetcreatiefkapitaal.nl

Drs. D. Lauwen MIF MBV MIRCS

BIJLAGE I: HOE LEES IK HET DASHBOARD CONJUNCTUURENQUÊTE?

Onderwerp	Pessimisten % Optimisten	Saldo (trend)
<i>Bedrijvigheid</i>	<p>A horizontal stacked bar chart for 'Bedrijvigheid'. The x-axis ranges from -30% to 70% in 20% increments. The red bar (pessimists) extends from 0% to approximately 10%. The green bar (optimists) extends from 0% to approximately 40%.</p>	<p>A line chart showing the trend of the balance (Saldo) for 'Bedrijvigheid' from 2015 to 2017. The y-axis ranges from 30% to 38% in 2% increments. The balance is approximately 33% in 2015, 33% in 2016, and rises to approximately 36% in 2017.</p>

Onderwerp In de conjunctuurenquête wordt aan de respondenten naar hun oordeel gevraagd over verschillende onderwerpen, waarbij vragen worden gesteld over de vorige, huidige en toekomstige periode.

Staafdiagram (pessimisten/optimisten) De vragen over de onderwerpen in het dashboard kunnen de respondenten beantwoorden met verbetering, verslechtering of onveranderd. In deze grafiek is het percentage optimisten (ondernemers die verbetering zien/verwachten) afgezet tegen de pessimisten (zij die verslechtering zien/verwachten.) Positieve waarden (meer optimisten dan pessimisten) worden groen weergegeven, negatieve saldi (meer pessimisten dan optimisten) worden rood weergegeven.

Saldo Het saldo is het verschil tussen het percentage optimisten en het percentage pessimisten over 2016 t.o.v. 2015 en de verwachting over het komende jaar (2017).

BIJLAGE II: WERKING STIMULERINGSMAATREGEL FILMPRODUCTIE IN NEDERLAND

ACHTERGROND REGELING

Eind 2013 besloot het Kabinet om jaarlijks € 20 miljoen extra voor de filmsector uit te trekken voor het beheer en de uitvoering van een stimuleringsmaatregel voor de Nederlandse Filmindustrie in de vorm van een cash rebate. Dit besluit volgde op de motie Bergkamp/Monasch van 3 juli 2013. Het Nederlands Filmfonds waarbij het beheer en de uitvoering van de regeling is belegd, heeft vervolgens op 16 mei 2014 tijdens het Internationale Filmfestival van Cannes de nieuwe Stimuleringsmaatregel voor Filmproductie in Nederland gelanceerd, tezamen met de introductie van de Netherlands Film Commission.

KNELPUNT EN HOOFDDOELSTELLINGEN VAN DE REGELING

De regeling is ingevoerd nadat de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen en de staatssecretaris van Financiën het volgende door Filmindustrie ervaren knelpunt onderschreven: *“De Nederlandse filmindustrie ondervindt een concurrentienadeel ten opzichte van het buitenland. De ons omringende landen kennen in tegenstelling tot Nederland, specifieke op de filmindustrie toegesneden economische stimuleringsmaatregelen. Het is daarom voor nationale en internationale producenten aantrekkelijk om in het buitenland te produceren¹”*.

Om tegemoet te komen aan het gesignaleerde knelpunt is de Stimuleringsmaatregel voor de Nederlandse Filmindustrie ingevoerd. De maatregel geeft een financieel voordeel van maximaal 30% van de kwalificerende productiekosten van filmproducties die aantoonbaar aan Nederlands binnenlands belastingplichtigen zijn besteed. Hierdoor wordt het productieklimaat in Nederland bevorderd en de internationale concurrentiepositie van de Nederlandse filmindustrie versterkt. De gecomprimeerde hoofddoelstellingen van de regeling zijn de volgende:

De regeling is erop gericht een gezond filmproductieklimaat in Nederland te bevorderen en de internationale concurrentiepositie van de Nederlandse filmindustrie te versterken. Met de op grond van deze regeling verleende financiële bijdragen wordt beoogd de aantrekkingskracht van Nederland voor zowel binnenlandse als buitenlandse filmproducties te vergroten en daarmee de productieactiviteit van creatieve en technische filmprofessionals en filmbedrijven in Nederland te

¹ Beantwoording op de motie Bergkamp/ Monasch (kamerstukken II 2012/13, 32 820, nr. 79) door minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, mede namens de minister van Economische Zaken en de staatssecretaris van Financiën, dd. 31 oktober 2013.

verhogen. Daarnaast wordt beoogd de ontplooiing van filmtalent in Nederland en de diversiteit, kwaliteit en verspreiding van filmproducties te stimuleren.

De Stimuleringsmaatregel is primair een economische regeling, gericht op het aantrekken van internationale (co)producties. De regeling stimuleert filmproducties en internationale (co)producties van Nederlandse en buitenlandse filmproducenten, waardoor het effect wordt bereikt dat er (i) meer internationale producties naar Nederland komen en (ii) minder geld van majoritaire Nederlandse films naar het buitenland vloeit.

WERKING REGELING

De regeling biedt een financieel voordeel van maximaal 30% van de kwalificerende productiekosten van (internationale) filmproducties die aantoonbaar zijn besteed aan Nederlandse belastingplichtigen. Speelfilms en lange animatiefilms met een minimum productiebudget van € 1 miljoen en documentaires met een minimum productiebudget van € 250.000, komen hiervoor in aanmerking. Het maximumbedrag per aanvraag is € 1 miljoen en per aanvragende productiemaatschappij maximaal € 2 miljoen per jaar. Op het moment van aanvraag dient 50% van de productiekosten onvoorwaardelijk en aantoonbaar gefinancierd te zijn. Het beschikbare budget voor de regeling wordt verdeeld over maximaal vier aanvraagronde per jaar. Er zijn in 2014² drie en in 2015 en 2016 vier aanvraagronde geweest. Er is per jaar € 19,4 miljoen ter beschikking gesteld, waarbij het doorlopende karakter van de regeling bepaald dat resterende middelen van een aanvraagronde worden toegevoegd aan het budget voor een volgende ronde. Van juli 2014 tot en met 31 december 2016 is er in totaal € 41,9 miljoen daadwerkelijk toegekend.

De volgende entiteiten komen in aanmerking voor een bijdrage:

Een productiemaatschappij (een rechtspersoon dus geen eenmanszaak of VOF) die minstens twee jaar in Nederland, een lidstaat van de EU, EER of in Zwitserland gevestigd is en op continue basis films en andere audiovisuele producties produceert en exploiteert. De productiemaatschappij wordt vertegenwoordigd door een producent die in de zeven jaar voorafgaand aan de aanvraag hoofdverantwoordelijk is geweest voor:

- het realiseren van minimaal twee filmproducties met een bioscoop uitbreng in Nederland, een lidstaat van de EU, EER of in Zwitserland
- of

het realiseren van één filmproductie met een bioscoop uitbreng, mits de betreffende producent onder hoofdverantwoordelijkheid van een andere productiemaatschappij een trackrecord heeft opgebouwd dat naar het oordeel van het bestuur vergelijkbaar is met het hierboven bepaalde. De betreffende film(s) moeten minimaal een bioscoop uitbreng in Nederland gehad hebben.

² De Stimuleringsmaatregel werd eind mei 2014 tijdens het filmfestival van Cannes gelanceerd en kende in 2014 gedurende de 7 maanden waarin de regeling actief was 3 aanvraagronde.